

Levenscoach Lotte van Lith over de intensiteit van begaafdheid

Hoogbegaafde kinderen kunnen intens zijn, weet Lotte van Lith, Novilo-docent en levenscoach binnen haar eigen bedrijf *A Lot of Complexity*, uit eigen ervaring. Hoe kunnen leerkrachten daarmee omgaan? 'Ik zou wel 100 praktische ideeën kunnen voorstellen, maar in de basis gaat het om de persoonlijke ontwikkeling van de leerkracht.'

TEKST: PRISCILLA KEEMAN

Ze ziet emotionele ontwikkeling als iets wat altijd in beweging is, vertelt Lotte van Lith. Van Lith is levenscoach, trainer, docent en spreker. Haar bedrijfsnaam *A Lot of Complexity* past haar. Het gevoel van anders zijn dat hoogbegaafde kinderen kunnen hebben, het niet echt aansluiten bij anderen, herkent ze vanuit haar eigen jeugd. 'En dat je op een andere manier leert, misschien andere waar-

den belangrijk vindt', mijmert ze hardop. Voor Van Lith vormde de andere intensiteit in relatie tot leeftijdgenoten een positieve stimulans om zichzelf nog bewuster te worden van de invloed die zij had op anderen en anderen op haar. Ze was jong bezig met wie mensen zijn, hoe ze zich gedragen en hoe ze met elkaar omgaan.

Gretig naar school

'Mijn vroege jeugd, tot mijn vijfde of zesde jaar ofzo - voorzover ik daar hele levendige herinneringen aan heb - herinner ik me als heel warm en speels en heel nabij in het contact met mijn moeder. Ik wilde heel graag naar school, echt heel graag', vertelt Van Lith, met langgerekte é's. 'Het was zelfs zo dat toen mijn vier jaar oudere zus Krista mij midden in de nacht wakker maakte en zei: 'We gaan naar school', ik me snel aankleedde.' De teleurstelling was groot toen Krista vertelde dat de school nog niet open was.

Enmaal op de basisschool kwamen de hoge verwachtingen van Van Lith niet uit. 'Ik was heel gretig, dus de kans dat ik teleurgesteld raakte, was misschien best groot. Maar ik weet wel dat ik dacht: 'Mm, we gaan spelen, dus dat is wat we

gaan doen. Dat was al wel jammer.' De kringgesprekken waren 'te weinig bevragend, onderzoekend' voor Van Lith. 'De onderwerpen strookten niet echt met waar ik dan mee bezig was, met mijn intensiteit, mijn openheid.'

Rechtvaardigheidsgevoel

Van Lith herinnert zich het gevoel van beduusd zijn toen ze tot de ontdekking kwam dat niet alle kinderen met al het speelgoed konden spelen op één ochtend. 'Ik vond het zo oneerlijk.' Terugkijkend realiseert ze dat dit verwarrend voor haar was en afstand creëerde: de juf die zij vertrouwde, zag niet hoe dit de kleine Lotte raakte..

Van Liths moeder zag al snel hoe het werkte bij haar; dat ze zich druk maakte over hoe het ging met de andere kinderen. 'Je moet meer voor jezelf opkomen, Lotte', zei mijn moeder tegen mij. Ze vond dat ik altijd bezig was om klasgenoten te helpen. Ik werd vrijwel nooit boos als anderen mij pestten. Ik pestte ook bijna nooit terug.' Voor de jonge Van Lith was dit heel normaal. 'Tegenwoordig word ik wel eens boos. Ik heb dat echt moeten leren.' Sommige dingen voelden overweldigend voor haar, zoals het kiezen van teamleden bij gym, de invloed van de afwijzing op degenen die je niet koos. Van Lith verwondert zich erover dat er op sociaal en emotioneel vlak zo weinig begeleiding is. 'Het kan kan stress geven voor een kind.'

Intensiteit

In haar werk als docent, ook voor Talentbegeleiders in opleiding, werkt Van Lith onder meer met coaches, psychologen, leerkrachten en pedagogen. Ze krijgt geregeld de vraag 'Hoe ga je nu om met intensiteit in de praktijk?' 'Ik zou wel 100 praktische

ideeën kunnen voorstellen, maar in de basis gaat het om de persoonlijke ontwikkeling van de leerkracht. Het komt elke keer weer neer op het bij jezelf herkennen van dat wat je bij jezelf afwijst of waar je (nog) onbewust van bent. Dat is wat je

projecteert op de buitenwereld of op de ander. En zo simpel als dat ik het zeg, zo ingewikkeld is dat om dat elke keer weer in de herinnering te brengen. Het is ook een voorbeeld van begaafdheid, denkt Van Lith. 'Dat je op jongere leeftijd uitvindt hoe je

mentale belevingswereld georganiseerd is en deze inzichten vervolgens meer bewust kunt inzetten: dat is een soort fluïde intelligentie. Vervolgens kun je het veel breder inzetten. Je gaat bewust nadenken over hoe je aan het nadenken bent.'

Open opdrachten

In de begeleiding van begaafde kinderen kun je deze verbeelding goed gebruiken, vindt Van Lith. 'Basisvoorwaarde is een veilige en vrije omgeving', benadrukt Van Lith. 'En dat niets als vreemd gezien wordt.'

Praktisch gezien werken bijvoorbeeld open opdrachten, visueel werken, tekenen en het maken van collages heel goed.' Van Lith omschrijft het als 'leerprocessen die zich natuurlijk ontvouwen'. 'Je hoeft een opdracht dan niet geheel voor te structureren of in te kaderen.'

Volgens haar werkt het juist als je er geen al te strak ingekaderde oefening van maakt. 'Gewoon elkaar leren kennen, ontdekken welke beelden er in een leerling leven. En dan langzaam samen bekijken hoe die beelden zich verhouden tot de leerling persoonlijk en tot anderen, de cultuur waarin je leeft, enzovoort.'

Voor de creatieve, emotioneel intense leerlingen hebben baat bij deze aanpak, meent Van Lith. 'Deze kinderen hebben zo'n intens contact met hun binnenwereld, dat als je die binnenwereld niet buiten uitnodigt, je ze verliest. Als je dat contact met de binnenwereld interpreteert, en misschien zelfs afwijst, als dagdromen of gebrek aan concentratie, raak je het contact met de leerling kwijt. Iets dat zo belangrijk voor het kind is, mag gerespecteerd worden en uitgenodigd worden.'

'Om dat te kunnen doen, is het noodzakelijk dat de leraar zichzelf leert kennen als persoon en als mens', legt Van Lith uit. Ze licht toe: 'Voor sommige gevoelige hoogbegaafde kinderen, ook al zijn ze jong, geldt dat je ze kwijt bent als je je als leraar niet kwetsbaar opstelt. Dan is er geen harde afwijzing, maar er is ook geen diep vertrouwen tussen leerling en leerkracht.'

Ze moet denken aan een facebookfilmpje van een talentenjacht. 'Dan zie je zo'n meisje dat heel verlegen op het podium staat en waar niemand wat van verwacht. Plots zwelt de muziek aan en er komt toch een geweldige rockstem uit zo'n timide kind.' Dat contrast, en dat potentieel, dat zie je pas als je de binnenwereld van een begaafd kind uitnodigt.'

'Begaafde kinderen denken bewust na over hoe ze nadenken'